

4de zondag in de veertigdagentijd - A cyclus Zondag 22 maart 2020

Broeders en zusters,

We vieren vandaag de vierde zondag van de Vasten. Het is halfvasten. Traditioneel was het ook de zondag van de doopleerlingen, die het verhaal van de blindgeborene uit het Johannesevangelie te horen kregen en dat vandaag ook onze lange evangelielezing is.

De evangelist Johannes krijgt soms het verwijt te horen dat hij langdradig is. Hij schrijft ellenlange hoofdstukken, waarin hij zichzelf herhaalt, zegt men; er zou geen voortgang steken in zijn evangelie; hij draait als in een spiraal steeds rond dezelfde kern. Dit oordeel is niet helemaal onjuist, maar het miskent het grote dramatische talent van de auteur van het vierde evangelie. Neem nu het verhaal van de blindgeborene. Voor wie aandachtig toeziet, steekt er in dit verhaal een sterke dramatische spanning: het conflict tussen Jezus en de Farizeeën ontwikkelt zich tot een echte climax; daar tussenin staan de leerlingen, de burens, blindgeborene en zijn ouders, die elk op hun manier positie kiezen in dit scherpe conflict. Het verhaal van de blindgeborene is geschreven als een kort toneel, met meerdere scènes en dialogen, met wisselingen van personen. Het verhaal is kant en klaar geschreven om te worden uitgebeeld. De catecheet hoeft in zijn klas bij wijze van spreken de verschillende rollen maar te verdelen onder zijn leerlingen en hij kan een echt bijbeldrama laten opvoeren. Het verhaal bevat ook een sterke symboliek. Ogenscheinlijk gaat het om een 'fait divers', een genezingswonder zoals er meerdere geweest zijn in Jezus' leven: een blindgeborene wordt door Jezus van zijn blindheid genezen. Maar dit gebeuren wordt voor de evangelist Johannes de aanleiding tot een uitvoerige bezinning over de betekenis van Jezus' persoon. Licht en duister, blind zijn en zien worden symbolen van een diepere werkelijkheid. Het komt er voor ons op aan tot dit diepere niveau door te dringen. Ook wij moeten leren zien, met de ogen van het geloof. Deze homilie, deze eucharistie is een oefening in het leren zien. We mogen niet te vlug denken dat we het al zien, dat we al weten wat de betekenis en de bedoeling is van dit verhaal. Als we zo zouden reageren, zijn we niet beter dan de Farizeeën in dit evangelie, van wie Jezus zegt dat ze 'ziende blind' zijn.

Wanneer je naar een toneelstuk gaat kijken, mag je niet afstandelijk blijven. Als toeschouwer leef je mee met het drama dat wordt uitgebeeld. Je blijft niet onbewogen toekijken maar je gaat je identificeren met bepaalde spelers, of je gaat afschuw voelen voor andere acteurs. Zo is het ook met het evangelie van vandaag.

In het toneelstuk van vandaag staat de persoon van Jezus centraal. Weliswaar treedt hij slechts bij de aanvang en aan het einde van het verhaal op het toneel. Maar hij is de hoofdpersoon rond wie alles draait. Alle gesprekken gaan eigenlijk over hem en over het oordeel dat men zich over hem vormt. Jezus wordt hier uitgebeeld als het "Licht der wereld". Hij is degene, en hij is de enige die ons dit licht kan geven. Niemand anders kan het, ook de Farizeeën en schriftgeleerden niet, hoe vroom en ijverig en deskundig ze ook zijn. Alleen Jezus kan ons tot "kinderen van het licht" maken. "De vrucht van het licht kan alleen maar zijn: goedheid, gerechtigheid en waarheid", zegt Paulus (Efeziërs 5,9). Goedheid heeft iets te maken met het hart, de binnenste kern van onze persoon. Gerechtigheid heeft iets te maken met onze wil om de wereld uit te bouwen tot een rechtvaardige gemeenschap van mensen. Waarheid heeft iets te maken met ons denken, ons zoeken naar de zin van alle dingen. Welnu, als we erkennen dat Jezus het licht der wereld is, dan beweren we eigenlijk dat alleen Hij ons hart en onze wil en ons denken op het goede spoor kan brengen. Ons hart is vaak verhard, onze wil is vaak krachteloos, ons denken afgedwaald. Uit onszelf zijn we niet tot

liefde in staat, streven we het goede niet na, zien we het licht van de waarheid niet. Als we zeggen: Jezus is het licht der wereld, dan belijden we enerzijds onze duisternis, ons radicaal onvermogen, en anderzijds ons vertrouwen dat Jezus dat kan ombuigen ten goede. En dit geldt voor alle mensen. Jezus is het licht van de hele wéreld, niet enkel van een deel ervan, de Westerse of de christelijke wereld. Maar deze belijdenis heeft ook een keerzijde: met name dat Jezus Christus ook een steen des aanstoets is, een oorzaak van “crisis”, van “oordeel” en scheiding tussen licht en duister. Zegt Jezus niet zelf aan het einde van het verhaal: “Tot een oordeel ben Ik in deze wereld gekomen, opdat de niet-zienden zouden zien en de zenden blind worden”? Wie zijn deze niet-zienden die tot het zien komen en deze zenden die blind worden?

De blindgeborene is een voorbeeld van iemand die niet-ziende was en die door Jezus tot het zien gebracht wordt, niet alleen fysiek, maar vooral geestelijk. Hoe gedroeg zich deze sympathieke man zodat dit genezings- en groeiproces in hem zou plaatsvinden? De man loochent niet dat hij blindgeboren was. Hij weet waar hijzelf vandaan komt. Hij erkent zijn eigen miserie. Hij is ook bescheiden. Zijn heilzame onwetendheid siert hem. Wanneer de Farizeeën hem willen laten verklaren dat Jezus een zondaar is, zegt hij: “Of Hij een zondaar is, weet ik niet. Eén ding weet ik wel: dat ik blind was en nu zie”. Enerzijds weigert hij andere mensen te veroordelen en als zondaar te taxeren. Anderzijds blijft hij nuchter, realistisch en moedig. Hij laat zich niet zoals zijn ouders door dreigementen van de wijs brengen. Hij erkent publiek de realiteit, ook al wordt hij daarvoor buiten de synagoge gegooid. Hij geeft zich in vertrouwen over aan Jezus, wiens identiteit hem steeds klaarder voor ogen staat. Hij wordt geleidelijk ingewijd in het mysterie van de Gezondene van de Vader, en noemt hem achtereenvolgens “Jezus”, “een profeet”, “een man van God” en tenslotte “de Mensenzoon”, in wie hij gelooft: “Ik geloof, Heer”!

De Farizeeën daarentegen zijn degenen die “ziende blind worden”. Zij menen klaar te zien en alles te weten, ook omtrent Jezus, ook omtrent Gods wegen. Zij zijn vlug klaar met een negatief en afwijzend oordeel van andere mensen: Jezus is een zondaar, de blindgeborene is in zonden geboren! Ze houden zelfverzekerd vast aan eigen “weten”. Ze zijn blind voor hun eigen zonde en verharding. Ze staan niet open voor het nieuwe dat God in Jezus wil brengen.

Beste vrienden, beste toeschouwers, ik wil mijn commentaar op het toneelstuk van vandaag afsluiten. Ik meen dat de bedoeling van het stuk duidelijk is. Wij worden erop gewezen dat we soms zijn als de Farizeeën: we menen te weten dat wij op het rechte pad zijn; we wagen het te oordelen dat andere mensen verkeerd of slecht zijn in plaats van dat oordeel aan God over te laten. Wij worden uitgenodigd om het voorbeeld te volgen van de blindgeborene, om stap voor stap de weg te gaan die hij gegaan is, nederig en moedig erkennend dat we blind zijn, en openstaand voor de genezing door Jezus. Pas dan zal het Licht van Christus ook in ons leven dagen. Amen.

priester Adelbert Denaux